

REMISSVAR

Regeringens skrivelse 2013/14

Biståndspolitisk plattform

Sveriges Kvinnolobby avlämnar härmed vårt remissvar gällande den Biståndspolitiska plattformen. Vi beklagar att remisstiden varit kort och noterar att regeringen, enligt uppgift, avser konsultera det civila samhället efter remisstidens slut.

Övergripande synpunkter

Sveriges Kvinnolobby välkomnar att den Biståndspolitiska plattformen fortsatt lägger stor vikt vid jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter och att det finns en ambition om att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i samtliga delmål. Vi välkomnar att fattigdomsbekämpning ges ett uttalat rättighetsperspektiv. Vi rekommenderar dock klara referenser till Handlingsplanen från Peking, Beijing Platform for Action, som är det övergripande instrumentet för jämställdhetsarbete både nationellt och globalt. Detta skulle förbättra förståelsen då den har samma ställning för mottagarländer som i Sverige. Att svenskt bilateralt bistånd ska främja långsiktig hållbarhet och främja demokratisträvanden välkomnar vi.

Vi noterar att termen bistånd, istället för utvecklingssamarbete och samarbetspartner, används. Terminologi och tidsramar är viktiga element för ett effektivt utvecklingssamarbete. Vi efterlyser större klarhet vad gäller stärkt ägarperspektiv för mottagarlandet (ownership) för en långsiktig och hållbar utveckling i samarbetsländerna. Risk finns annars för kortsiktiga prioriteringar och suboptimala satsningar. Frågor som gäller handelsutbyte, tekniksamarbete och direkta investeringar borde vara ett viktigt komplement till utvecklingsfinansiering. Vi efterlyser tydligare fokus på samarbete med civilsamhällets organisationer inom varje delmål och ett explicit uttalande om samarbete med lokala kvinnorörelser.

Under kapitel 6 behandlas effektivitet och resultatriktning för svenskt bistånd. Vi delar de allmänna principerna om resultatfokus, aktivt antikorrupsionsarbete, effektiv medelsanvändning och transparenta system för redovisning. Samtidigt vill vi påpeka att förändrade attityder, som är centralt för jämställdhet och kvinnors rättigheter och inskrivet i Handlingsplanen från Peking, förutsätter robusta offentliga organisationer som främjar rättsstatens grundprinciper och förbättrar effektivitet och transparens. Indikatorer och verifikasjonssystem måste spegla detta och undvika kortsiktig suboptimering för resultatredovisning. Den starka betoningen på resultat får inte ställas i motsats till samråd och dialog med berörda grupper.

Vi vill peka på den positiva effekt som Millenniemålen haft för att främja långsiktiga satsningar på fattigdomsbekämpning och som varit ett instrument för koordinering av resurser mellan olika parter

(stakeholders) i utvecklingssamarbetet. Millenniemålen och Millenniedeklarationen nämns inte i Plattformen, men implicit genomsyras skrivningar av dessa. Det skulle göra Plattformen enklare att förstå för utomstående och underlätta tillämpningen och stärka ägarperspektivet om allmänt vedertagna internationella instrument nämndes i klartext.

Grundläggande värderingar i svenskt bistånd (3.2)

Fattigdomsbekämpning är huvudinriktningen för Millenniemålen och bygger på ett rättighetsperspektiv. För att nå målet måste en fungerande administration förstärkas eller byggas upp så att fler människor får kunskap om sina rättigheter och därmed kan utöva kontroll. Demokrati (dokumentet ger ingen definition av begreppet) förutsätter kunskap hos medborgarna, fria val och en fördelning av makt mellan lagstiftande och exekutiva funktioner samt ett oberoende rättsväsen. Plattformen borde därför nämna stöd åt samhällsutvecklingen som både mål och medel för att lyfta individen ur fattigdom. Systemets legitimitet beror på hur väl regering och parlament levererar centrala nyttigheter till medborgarna, såväl kvinnor som män, av hälsovård, utbildning, arbetstillfällen, sociala skyddssystem, livsmedelsförsörjning, infrastruktur, anpassade finansiella system etc.

Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och dess tillhörande konventioner är det rättighetsperspektiv som bör tillämpas. De är universella och odelbara. Detta nämns i Plattformen, men motsägs sedan då vissa områden särskiljs för stöd vilket motsäger principen om ägandeskap och mänskliga rättigheters universalitet. Att tillämpa de mänskliga rättigheterna för medborgarnas bästa är regeringars och parlaments skyldighet. Mandatet att förverkliga de mänskliga rättigheterna ligger hos samarbetspartnern.

Plattformen fastslår att Sveriges politik för global utveckling (PGU) ligger fast, vilket inkluderar tre huvudområden; demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och hållbar utveckling, jämställdhet och kvinnors rättigheter. Vi välkomnar detta klagörande, men finner det oklart vilka andra styr- och policydokument som påverkas av den presenterade Plattformen. Informationen att ”kärnstöd och bidrag till multilaterala organisationer styrs av andra mål” väcker frågor som inte besvaras i Plattformen.

Delmål 1: stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck

Demokrati, mänskliga rättigheter och rättstatens principer beskrivs som mål i sig och som medel för att uppnå andra mål. Problemet med formuleringen i Plattformen är att demokrati inte definieras, utan används som ett givet tillstånd. Plattformen bör visa hur viktigt det är att stötta inhemska processer som förstärker medborgarnas, kvinnors och mäns, möjligheter att bygga ett samhällssystem på demokratiska principer.

Vad gäller ökad jämställdhet och stärkt egenmakt för kvinnor och flickor vore det en fördel att referera till Handlingsplanen från Peking vilken innefattar ett brett spektrum av viktiga principer som antagits av FN. Detta skulle underlätta förståelsen mellan samarbetspartners och stärka dess internationella tillämpning. Handlingsplanen innefattar Kvinnokonventionens (CEDAW) principer och är ett vedertaget och tillämpat internationellt instrument, som årligen är föremål för diskussioner i Commission on the Status of Women (CSW) av FN:s medlemsstater.

Delmål 2: förbättrade möjligheter för fattiga människor att delta i ekonomisk tillväxt och erhålla god utbildning

Plattformen ska skapa förutsättningar för utbildning av god kvalitet, produktiv sysselsättning med fokus på kvinnor och ungdomar. Ett antal principer nämns för hur kvinnors utbildning ska främjas, fler och bättre jobb skapas, den privata sektorns bidrag till effektiva marknader, friare handel etc. I samband med dessa principer borde poängteras särskilda insatser för att kvinnor ska kunna delta i de produktiva processerna genom eget och avlönat arbete med likvärdiga arbetsförhållanden som män, och att kvinnor ska vara del i besluten som formar framtiden. Vidare bör satsningar göras på system som frigör de produktiva krafterna hos de fattiga medborgarna, som ofta inte har tillgång till finansiella produkter som krediter, sparande, försäkring etc. Även marknadsmässiga förutsättningar borde stärkas för att fattiga människor, kvinnor och män, ska få en dräglig anställning eller som mikroföretagare kunna sälja varor och tjänster utan att diskrimineras.

Livsmedelsproduktionen har en egen rubrik och är inriktad på ökad produktivitet inom jordbruket. Enligt FAO skulle effektiviteten öka med 12 % om kvinnor gavs bättre arbetsmöjligheter inom jordbruket. Förlusten av livsmedel efter skörd är ett stort problem som kan minskas genom att bygga ut infrastruktur för lager och transporter, även svinnet inom handel och i konsumentledet bör ägnas uppmärksamhet. Kvinnors roll i detta arbete måste ges särskild uppmärksamhet. Tillgången till mat, access to food, är ett växande problem både på landsbygden och i städerna. Problemet måste inbegripas i en hållbar samhällsutveckling och kvinnors roll och delaktighet i att hitta problemlösningar och innovationer poängteras. Kvinnors och flickors utbildning är en förutsättning för en positiv utveckling. Kvinnors utbildningsnivå har positiva effekter på miljö och ekonomisk hållbarhet samt är positivt och interaktivt korrelerad till minskad befolkningstillväxt.

Detta delmål borde också ta upp på vilket sätt frihandel gynnar fattigdomsbekämpning. I många länder har jordbruksproduktionen utarmats till följd av att världsmarknadspriser på livsmedel dumpats, som en följd av överproduktion inom EU och andra länder med subventioner till jordbruket. Detta problem måste åtgärdas där det skapats.

Många gånger har rättmätiga skatteinkomster försvunnit både på legalt och illegalt sätt, och drar bort resurser från mottagarländernas resursbas. När det gäller skatteregler kan industriländerna arbeta för att intäkter stannar i produktionslandet, samtidigt som de finansiella institutionernas samarbeten regleras för att spåra undanhållna resurser från fattiga länder eller medel från korruption. Att åtgärder hos mottagarländer är otillräckliga för att stoppa kapitalflykt är allmänt känt och undanhållna summor är mångdubbelt större än utvecklingsfinansieringen globalt.

Delmål 3: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

I avsnittet behandlas särskilt tekniska åtgärder för att minska miljöpåverkan och öka motståndskraften mot klimatförändringar i samhället. Kvinnors och flickors utsatthet i detta sammanhang poängteras, men utan att ta fasta på den viktiga roll som kvinnor kan spela i det lokala samhället för att minska miljöpåverkan och klimatrisker och förstärka ekosystemtjänster. Då alla flickor och pojkar får tillgång till utbildning agerar de ofta som förändringsagenter och påverkar även föräldragenerationen till en mer hållbar livsstil. Plattformen borde därför understryka detta i strategierna för att uppfylla delmålet avseende miljö.

Kvinnors närvaro och kunskaper om lokala riskfaktorer och hur motståndskrafter förbättras i hem och samhälle, skulle kunna minska risken och förebygga stora förluster vid naturkatastrofer. Därför är kvinnors deltagande vid planering en god investering.

Om fler katastrofer undviks, minskar förlusterna av viktiga investeringar i de fattiga länderna samtidigt som liv räddas. Det vore en fördel att här nämna det interdisciplinära arbetet för att minska sårbarhet och katastrofrisk - disaster risk reduction DRR - som bedrivs under Hygo Framework for Action. Arbetet med detta skulle kunna leda till mindre mänskligt lidande och att en del av de betydande summor som avsätts till humanitärt bistånd och till återuppbyggnad, skulle kunna användas mer effektivt i utvecklingsarbetet. Kvinnor måste få påverka och ta del av dessa beslut.

Plattformen bör även ta hänsyn till det som fastslås i Policyn för miljö- och klimatfrågor där det betonas att ”miljömässig hållbar utveckling bör bidra till ett ökat inflytande för kvinnor”. Förutom att det operativa arbetet skall präglas av ett miljö- och klimatperspektiv bör även arbetet med normativa föreställningar om utveckling präglas av ett sådant perspektiv. Det är även viktigt att understryka hur hållbar utveckling korrelerar med jämställdhet.

Delmål 4: Förbättrad grundläggande hälsa

Detta delmål genomsyras av formuleringar från Millenniemålen – målen 3, 4, 5, 6 och 7 - som dock inte nämns i avsnittet. Däremot nämns förtjänstfullt både Kairodeklarationen och handlingsprogrammet som antogs 1994 och där begreppet SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) antogs. Då Sverige är en av de främsta förespråkarna internationellt för SRHR är det viktigt att detta internationella instrument skrivs ut, vilket både förstärker kunskapen om och tillämpningen av instrumentet i världen.

Rent vatten och sanitet är en hörnsten i fattigdomsbekämpningen, men samtidigt ett effektivt medel att bekämpa sjukdomar och miljöförstöring. Att kvinnors roll är central när det gäller vattenförsörjningen vittnar det antal timmar som kvinnor i fattiga länder lägger ned på att hämta vatten. Sanitetsutbyggnad är även det en central komponent till hälsosammare livsmiljö. Men när plattformen fokuserar på ingenjörslösningar, tenderar man att glömma bort kvinnor i planeringen. Detta är olyckligt och vad gäller planering, tekniska lösningar och utförande ska kvinnor vara aktiva integrerade i processen vilket även betonas i regeringens policy för miljö- och klimatfrågor.

Delmål 5: Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld

Under detta delmål behandlas bl.a Säkerhetsrådets Resolution 1325 och 1820 om kvinnor, fred och säkerhet. Vi noterar dock att kvinnors roll i förebyggande av konflikter, konfliktlösning och förhandling liksom planering och återuppbyggnad inte specifikt nämns. Det är enligt vår mening ett misstag. Det har visat sig att kvinnors aktiva deltagande främjar hållbar lösning på konflikter, samtidigt som man undviker tidigare konfliktorsaker. Det är inte tillräckligt att se kvinnor som offer i konflikter i behov av skydd.

Avsnittet som behandlar könsrelaterat våld (5.5.3) bör även nämna sexhandel och bör ha ett tydligt fokus på motarbete av prostitution, då detta är ett utbredd problem i konflikttrabbade områden. Den biståndspolitiska plattformen bör vara i enlighet med regeringens uttalade vilja i jämställdhetspolicyn gällande arbetet mot sexhandel.

Delmål 6: Räddade liv, lindrad nöd och upprätthållen mänsklig värdighet

Under detta delmål berörs principerna för humanitärt bistånd, styrt av behov. Samtidigt fastställs de internationella principer som reglerar livsmedelsförsörjning och internationell humanitär rätt, samt skydd för flyktingar, inklusive internflyktingar, dock utan att referera till 1951 års FN-flyktingkonvention. Det samordnade internationella humanitära systemets roll, enligt tidig FN-resolution (46/182) noteras. Sverige har aktivt deltagit i uppbyggnaden av och utvidgning av ett effektivt humanitärt bistånd, även efter denna FN resolution. Det vore lämpligt att nämna t.ex. koordineringsmekanismer och att rollfördelningen stärks, med svenskt stöd. Kvinnors roll nämns endast för att deras särskilda behov ska tillvaratas. Ett genusperspektiv fattas i övrigt.

Stockholm den 12 februari 2014

Gertrud Åström, ordförande

Aase Smedler, styrelseledamot

Emma Ley, praktikant

Sveriges Kvinnolobby
Norr tullsgatan 45
113 45 Stockholm
08-33 52 47 / 070 239 60 08
info@sverigeskvinnolobby.se
www.sverigeskvinnolobby.se